

Eduskuntavaaliteemat - Soveltava Liikunta SoveLi ry

Liikkumattomuus on suuri yhteiskunnallinen ongelma. Lapsista ja nuorista noin kolmasosa, aikuisväestöstä viidennes ja ikäihmisistä vain pari prosenttia liikkuu terveystensä kannalta riittävästi. Liikkumattomuus aiheuttaa painetta julkiseen talouteen mm. terveysthuollon suorien kustannusten ja menetettyjen työpanosten muodossa. Lisäksi liikunnan vähäisyydellä voidaan katsoa olevan vaikutusta myös syrjäytymiseen ja muihin sosiaalisiin ongelmiin, joista koituu sekä taloudellisia että inhimillisiä kustannuksia.

UKK-instituutin tuottaman raportin mukaan liian vähäisen liikkumisen yhteiskunnalliset kustannukset ovat vuositasolla 3,2–7,5 miljardia euroa, kun otetaan huomioon sekä suorat että epäsuorat kustannukset. Liikkumattomuuteen liittyvän ongelmavyöhydin laajuuden takia tarkkojen euromääräisten lukujen osoittaminen on vaikeaa, mutta joka tapauksessa puhutaan miljardiluokan ongelmasta.

Rajahyödyn periaatteet toimivat myös liikunnan edistämisessä. Yhteiskunnalliset panostukset tulisi kohdistaa erityisesti sinne, missä niiden vaikutukset ovat suurimmat. Liikkumattomuuden osalta parhaat hyödyt saadaan aikaiseksi kohdistamalla toimenpiteet kohderyhmiin, jotka liikkuvat vähän. Valitettavasti eriarvoistumiskehitys on johtanut siihen, että tukea eriyistä tarvitsevat henkilöt liikkuvat ja harrastavat liikuntaa muuta väestöä vähemmän. Tähän soveltavan liikunnan kohderyhmään kuuluu viimeisimpien arvioiden mukaan noin viisitoista prosenttia eli 800 000 suomalaista. Tämän kohderyhmän liikunta-aktiivisuutta edistävät investoinnit tuottaisivat suhteessa parhaat hyödyt sekä kansantalouden että terveyden edistämisen näkökulmasta.

Näistä syistä Soveltava Liikunta SoveLi ry jäsenjärjestöineen ehdottaa, että seuraavat teemat otetaan huomioon seuraavaa hallitusohjelmaa laadittaessa:

1. Rahoitus

Valtion panostukset liikunnan edistämiseen ovat epäsuhdassa liikkumattomuuden aiheuttamiin yhteiskunnallisiin kustannuksiin nähden. Tällä hetkellä liikunnan edistämistä rahoitetaan pelkästään veikkausvoittovaroista. Ehdotamme, että jatkossa liikunnan edistämistä ra-

hoitettaisiin myös valtion budjetista liikuntapoliittisen selonteon kirjausten mukaisesti. Budjetin avaamisen yhteydessä uudistettaisiin liikunnan rahoitusjärjestelmää siten, että soveltavan liikunnan edistämiseen osoitetut avustustasot vastaisivat paremmin kohderyhmän koosta ja erityistarpeita. Uudistuksen yhteydessä nykyisiin Veikkauksen edunsaajaryhmien väliin jako-osuuksiin ei kuitenkaan tehtäisi muutoksia.

2. Poikkihallinnollisuus

Liikkumattomuus on poikkihallinnollinen ongelma. Sitä ei pystytä ratkaisemaan pelkästään liikuntapoliittisilla päätöksillä. Siksi ehdotamme, liikuntapoliittisen selonteon kirjauksien mukaisesti, että seuraavalla hallituskaudella perustetaan liikunnan ministerityöryhmä, jota johtaa liikunta- ja urheiluministeri sekä korkean virkamiestason koordinoitiryhmä, jossa on järjestöjen edustus. Työryhmässä olisi mukana myös vahva soveltavan liikunnan osaaminen. Lisäksi tuleviin maakuntiin on nimettävä virkamies, joka vastaa maakunnan ja kunnan välisestä poikkihallinnollisesta liikunnan edistämisestä, jotta liikunnan palveluketjut terveydenhuollosta liikuntapalveluihin toimivat maakuntauudistuksen jälkeen.

3. Liikkumisympäristöt kuntoon

Kansalaisten liikunta-aktiivisuuden edistämisen, yhdenvertaisten liikuntamahdollisuuksien ja taloudellisten näkökulmien vuoksi liikkumisolosuhteiden tulee olla saavutettavia ja hyvälaatuisia. Tämä koskee liikuntapaikkojen lisäksi myös muita rakennettuja ympäristöjä ja luontokohteita. On myös tärkeää, että liikuntapaikat ovat lähellä, jotta siirtymisestä liikuntapaikalle ei muodostu liikkumisen estettä. Tällä hetkellä monet liikuntapaikat ovat rapistumassa ja niissä on esteettömyyden kannalta puutteellisia rakenteellisia ratkaisuja. Esteettömyys tulee myös ymmärtää nykyistä laajemmin. Liikkumisen esteeksi voi muodostua kynnysten ja portaiden lisäksi esimerkiksi huono sisäilma, puutteelliset opasteet tai huonosti saavutettava tieto liikuntapalveluista. Esteettömistä liikkumisympäristöistä hyötyvät kaikki. Ehdotamme, että seuraavaan hallitusohjelmaan kirjataan tarve kehittää liikkumisen olosuhteita ja parantaa liikuntapaikkojen esteettömyystilannetta.

Husu, Pauliina; Sievänen, Harri; Tokola, Kari; Suni, Jaana; Vähä-Ypyä, Henri; Mänttari, Ari; Vasankari, Tommi. Suomalaisten objektiivisesti mitattu fyysinen aktiivisuus, paikallaanolo ja fyysinen kunto.

Vasankari, Tommi; Kolu, Päivi (toim.). Liikkumattomuuden lasku kasvaa – vähäisen fyysisen aktiivisuuden ja heikon fyysisen kunnan yhteiskunnalliset kustannukset.

Pyykkönen, Teijo; Rikala, Saku. Valtio soveltavan liikunnan ja vammaisurheilun edistäjänä.